

Plomes per al record.

Primera entrega dels premis Ploma d'Or

Acte públic de reconeixement a la trajectòria periodística de Teodor Garriga, Teresa Pàmies i Carles Sentís

Òscar Buetas

Cèlia Rodríguez

Neus Tripliana

Els prestigiosos i reconeguts periodistes catalans Teodor Garriga, Teresa Pàmies i Carles Sentís van ser els homenatjats en la primera entrega dels premis Ploma d'Or que es va celebrar a l'Aula Magna de la Facultat de Ciències de la Comunicació de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) el matí del divendres 14 de desembre de 2007. Aquesta primera edició dels premis va ser iniciativa del Departament de Periodisme i Ciències de la Comunicació de l'esmentada Facultat, i hi han col·laborat el Col·legi de Periodistes de Catalunya, la Central de l'Estilogràfica de Barcelona i l'Escola d'Art de Sant Cugat del Vallès (EASC).

L'acte, presentat pel vicedegà de la Facultat, David Vidal, i en representació del degà Josep M. Blanco, va emocionar a tots els presents. Els guardonats, tres històrics del periodisme, van donar una lliçó magistral als gairebé 150 joves estudiants de periodisme que van presenciar l'acte, i que van poder gaudir dels records, l'amistat i el bon humor que van envoltar tot l'esdeveniment. Només de pujar a l'escenari ja es va preveure que seria un acte molt emotiu. La salutació entre els tres professionals va ser molt cordial i amistosa; l'emoció del retrobament es veia reflectida a les seves cares. Alguns d'aquests moments entranyables els van protagonitzar Teresa Pàmies, quan va dir que no escoltava res d'allò que es deia pel micròfon a causa de la seva edat, i Teodor Garriga, que va comentar, amb un esperit de lluitador envejable, que encara li quedava molt per fer i molts projectes per emprendre tot i la seva llarga edat.

«Volem educar per crear professionals ètics i modestos, oferint models de perseverança, constància i excel·lència en el seu treball. Creiem que d'aquesta manera ens vinculem a la memòria històrica», senyalava David Vidal a mode de reivindicació de la importància de formar persones i periodistes que potser algun dia rebien aquest premi a l'excel·lència humana i professional.

El professor d'Història del Periodisme i organitzador de la iniciativa, Josep Maria Figueres, seguint el fil a David Vidal, va argumentar *En el sentit d'un premi*, els moments dedicats a explicar el motiu de l'entrega: és necessari estrè-

nyer llaços entre la docència i la pràctica; però que la història del periodisme no es converteixi en «una simple suma de premis i dades», sinó que s'ha d'aprofundir en els continguts. Figueres va agrair, de passada, la presència dels convidats a un acte que el professor va qualificar de «sentit», i va aclamar amb molt de sentiment que «periodisme i llibertat sempre han d'anar agafats de la mà».

La catedràtica d'Història de la Comunicació, Amparo Moreno, en el text escrit per a l'ocasió titulat *La història del periodisme i la universitat*, i en nom del degà del Col·legi de Periodistes, Josep Carles Rius, va explicar que «la història ens ha de servir per a la comprensió del món. A més —va continuar—, és necessari un compromís del ciutadà: per poder transformar el món primer s'ha de comprovar». Moreno va dedicar també unes paraules d'agraïment als premis «per les lliçons donades i per seguir any rere any», i també al seu company de Facultat i professió Josep Maria Figueres per emprendre aquesta iniciativa.

Després de les paraules dels representants institucionals, va arribar el clímax dels Ploma d'Or: l'entrega dels guardons. El Premi Nacional de Periodisme, Xavier García, va ser l'encarregat de presentar i mostrar la seva admiració a Teodor Garriga fent una breu retrospectiva de la vida del periodista radiofònic, de 98 anys i fill de l'antiga vila de Gràcia. García el va definir com «un home amb iniciativa, enginyós, intuïtiu, que prové del poble treballador dels anys deu i vint; un home que va conèixer molt d'hora els oficis i que es va convertir en el prototipus del jove emancipat i treballador, amb un esperit de catalanitat social i cultural que mai va separar de la seva professionalitat. En ell s'hi veuen reflectits els valors d'humanisme i d'humanitat, social i socialista a partir dels grans personatges que hi havia al seu voltant en els ateneus politecnics», va afegir García. Garriga, a més de ser un emprenedor de la ràdio des de gairebé els seus inicis, va ser l'impulsor del programa radiofònic *Mar i cel*. En exemple al seu esperit lluitador, Garriga va tornar a Catalunya el 1963 provinent de l'exili i va continuar amb les seves activitats polítiques i culturals. Per tota aquesta empenta, García va dir que «Teodor Garriga ha exercit l'indubtable atractiu dels temps dramàtics de la Catalunya del segle XX», i va afegir que «la seva experiència es prodigi de sensatesa i sinceritat».

Un cop finalitzat el parlament de Xavier García, Teodor Garriga va escoltar molt atentament i visiblement emocionat un fragment de *La meua vida i Ràdio Associació de Catalunya*, llegit amb serenitat i molta calidesa per l'estudiant de quart curs de periodisme Marta Campo, que va aconseguir captar tota l'atenció del públic; fins i tot Carles Sentís, per posar més atenció a la lectura, tancà els ulls per concentrar-se i gaudir de la bona veu de la jove. Tot seguit, la mateixa estudiant va ser l'encarregada de lliurar el diploma i una ploma daurada com a símbol del premi al periodista homenatjat. Garriga, a més, va rebre de Teresa Pàmies un petó a la galta com a mostra de felicitació de tot cor, un senyal de complicitat i estima entre els dos. Aquest va ser un dels altres moments més tendres i emotius de la jornada, veure com dos grans professionals se senten orgullosos dels seus companys.

Teodor Garriga, amb la veu greu, modulada i profunda que el caracteritza, va mostrar-se entusiasmat pels premis Ploma d'Or i va parlar de mossèn Batlle,

de qui va dir que «va fer grans coses per Catalunya», i recordà concretament un episodi en què mossèn Batlle va visitar-lo a la ràdio just després de sortir de la presó, sense importar-li què se'n pogués dir. Garriga va concloure amb una frase sorprenent: «De periodista, jo no m'hi considero», una expressió que va reflectir, sense cap dubte, la seva enorme honestedat i modèstia.

Després de Garriga va ser el torn de Teresa Pàmies. Sobre ella en va parlar el professor de la Universitat de Barcelona i exdirector de *Nous Horitzons*, Francesc Roca. «M'ha sorprès l'enorme capacitat narrativa de l'obra de Teresa Pàmies —manifestava— perquè ha aconseguit relatar els fets més importants dels darrers trenta anys molt bé». I és que canvis com van ser la generalització de les vacances o el simple pas del temps, han estat explicats de manera excepcional per aquesta gran periodista, que amb els seus textos ha atrapat moltíssims lectors. Roca va destacar la importància i l'extensió de l'obra de la periodista, 54 títols, dels quals alguns, com *Testament a Praga*, traduït a l'anglès l'any 2006, han traspassat fronteres: Teresa Pàmies es pot llegir, a més, en castellà, portuguès i eslovac, cosa gens fàcil. A més, 46 títols de la periodista es troben en una de les biblioteques més importants del món: la Biblioteca del Congrés dels Estats Units d'Amèrica. La qualitat dels seus textos es va fer encara més palesa quan Roca va afirmar que «són models de crònica i relat de fets». Pàmies és encara una dona activa, escriu en premsa —precisament ens apuntava que just al dia de l'entrega del premi no s'havia publicat la seva columna al diari *l'Avui*, i afegia amb humor que esperava que no fos un mal averany— i participa en programes de ràdio, i d'això en va donar mostres en tot moment. «Però el que era bo com a periodista era el meu pare», va voler afegir la guardonada referint-se a Tomàs Pàmies. Roca, a més, va voler fer una crítica a la democràcia considerant que sembla que camini com els crancs.

Tot seguit Teresa Pàmies va rebre el premi, que li van entregar també dos estudiants de periodisme, Anna Juliachs i Moisès Martínez, que prèviament van llegir uns passatges de l'article de Ràdio Pirenaica, *Jocs Florals*. En agraïment al guardó, Pàmies va dir que era «una satisfacció i un estímul per continuar treballant, encara que el millor estímul és el lector»; també va apuntar amb bon humor que «no havia tingut mai una ploma d'or, però sí molts bolígrafs». Aprofitant l'ocasió, Pàmies va fer memòria dels seus inicis: «Jo vaig començar amb allò que llavors s'anomenava periodisme militant, als 17 anys. Vaig començar a escriure convençuda que no ho veia tot; però no es tracta de veure-ho tot, sinó de descriure el que més t'interessa i emociona». Va sentenciar que «en el periodisme és molt important l'emoció». Ella ha tingut molt de camí per demostrar el valor de les seves paraules. Com a professional de la comunicació va passar de l'esmentat periodisme militant a la ràdio, de la militància política comunista a la descripció de boleros; d'aquests últims va matisar que considerava que els programes de boleros eren el millor que havia fet en la seva vida de periodista, ja que a través dels quals «podia explicar i descriure el que passava al meu voltant». Per concloure, Pàmies va fer referència al seu company Garriga: «El meu amic estimat, Teodor Garriga, té la moral de l'al-

coiano i se m'ha encomanat; si ell té projectes, també en puc tenir jo i espero tenir la sort suficient per poder fer-los plegats».

El tercer guardonat amb el primer premi Ploma d'Or va ser el professional Carles Sentís, de qui el catedràtic d'Història del Periodisme de la Universitat Pompeu Fabra, Josep Maria Casasús, en va destacar l'amistat que li professa des de ja fa anys. Casasús va començar la presentació de Sentís explicant que *transmiserià* és un neologisme del servei d'autobús que utilitzaven els murcians que fugien de la misèria per arribar als suburbis de Barcelona. Aquest aclariment li va servir al catedràtic per descriure com Sentís va escriure el reportatge *Torrassa*: amb tan sols vint anys, el jove Sentís es va vestir amb roba vella i va fer-se passar per un més dels *transmiserians*. Aquest reportatge li va obrir les portes al món del periodisme (ell aleshores estudiava la carrera de dret), i aquestes portes s'han mantingut obertes fins al dia d'avui amb la seva trobada setmanal amb els lectors de *La Vanguardia*.

Però el camí de Carles Sentís comprèn molt més: va ser testimoni de l'exili, cosa que no li va impedir continuar exercint. Va cobrir la Segona Guerra Mundial des del bàndol dels aliats, i també va informar sobre el Judici de Nuremberg. Va ser corresponsal a París i a Nova York, i «honest director de *Teleexpres*, que va estimular la participació dels sectors burgesos moderats en la transició». A més, tal com va subratllar Casasús, va explicar altrament que va ser elegit degà del Col·legi de Periodistes aglutinant vots de periodistes de diverses tendències. El repàs a la seva extensa i constant trajectòria va donar lloc a la lectura d'unes línies de l'article «Los horrores del campo de concentración de Dachau», que va fer l'alumna Vera Cataño amb una veu molt serena i clara. Tot seguit ella mateixa li va donar el reconeixement al periodista, i Sentís va fer un breu però explícit discurs d'agraïment començant i acabant amb el mateix crit: «República o monarquia, Bellaterra cada dia». Segons va explicar, haver estat convidat a la UAB li omplia de satisfacció, no només pel que representava el premi, sinó perquè Bellaterra li portava molt bons records de les visites a aquella zona amb el seu pare abans que s'hi construís la Universitat. També va explicar que estar allà era tot un honor perquè «és a la universitat on es comença l'escriptura», encara que ell, d'això, no en va ser conscient fins més tard: «No me'n vaig adonar que ja m'havia convertit en periodista, però jo no ho volia ser; jo estava a la universitat estudiant dret, i de cop i volta em vaig trobar incorporat al periodisme, però no pensava pas ser periodista i l'any 1931 vaig escriure el meu primer article a *La Publicitat*», va dir per acabar.

Per tancar aquesta primera entrega dels premis Ploma d'Or, el director del Departament de Periodisme i Ciències de la Comunicació, Eugeni Giral, va ser l'encarregat d'agrair amb molta solemnitat als guardonats «l'haver-nos ofert les seves històries i la seva amabilitat. Ens han transmès el seu exemple de coratge que han tingut malgrat les dificultats viscudes a l'exili: gràcies pel seu testimoni, que ens ha marcat el camí a seguir en el periodisme». Tothom va escoltar amb atenció. En acabar, un fort i conjunt aplaudiment va ressonar per tots els racons de l'Aula Magna. Va ser el punt i final d'una jornada en què experiència i joventut es van agafar de la mà.